

NorLAG nyhetsbrev nr. 1, 2021

Den norske studien av livsløp, aldring og generasjon (NorLAG) er en tverrfaglig og longitudinell studie som følger kvinner og menn over tid fra 40-års alderen og oppover. Studien er en rik kilde til ny og bedre kunnskap om aldring og eldre i Norge. Så langt er det gjennomført tre runder med innsamling av surveydata som er koblet til årlige registerdata. Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet er ansvarlig for studien, dataene samles inn av Statistisk sentralbyrå og Norsk senter for forskningsdata (NSD) står for utvikling og publiseringsløsninger for dataene.

BRUK AV NORLAG-DATA

NorLAGs longitudinelle design med fokus på endring og stabilitet innenfor en rekke ulike områder av livet (helse, livskvalitet, arbeid, familie, bolig m.m.), studiens store utvalg, samt kombinasjonen av ulike datakilder, gir mange muligheter til å studere aldring som prosess, eldre mennesker som gruppe og alderdommen som en fase av livet. Data fra NorLAG er også godt egnet for undervisning i ulike analysemetoder og statistikk.

” Muligheten til å se individuelle liv og historiske hendelser i sammenheng er noe av det spesielle ved disse dataene.

– Katharina Herlofson, forsker ved NOVA, OsloMet

PROFILARTIKKEL PUBLISERT

Prosjektgruppen bak NorLAG har nylig publisert en såkalt «kohortprofil» i tidsskriftet *International Journal of Epidemiology*. Artikkelen gir en grundig oversikt over studiens innsamlingsmetoder, utvalg, frafall, survey-spørsmål og registervariabler, samt ulike eksempler på forskningstemaer og muligheter for forskning.

Cohort Profile: The Norwegian Life Course, Ageing and Generation Study (NorLAG)

International Journal of Epidemiology:
<https://doi.org/10.1093/ije/dyaa280>

LANSERING AV NY PORTAL

Den nye NorLAG-portalen ble lansert av NOVA og NSD på OsloMet i januar 2020. Portalen gir tilgang til samtlige data fra NorLAG – både surveydata fra tre runder med datainnsamling (for årene 2002, 2007 og 2017) og årlige registerdata.

Mer enn 11 000 kvinner og menn i Norge har så langt deltatt i NorLAG. Flesteparten har vært med i minst to surveyrunder, mens 2 230 respondenter har deltatt alle tre gangene. I tillegg til informasjon om deltakerne inneholder NorLAG også data for respondentenes nærmeste familiemedlemmer (partner, barn, foreldre).

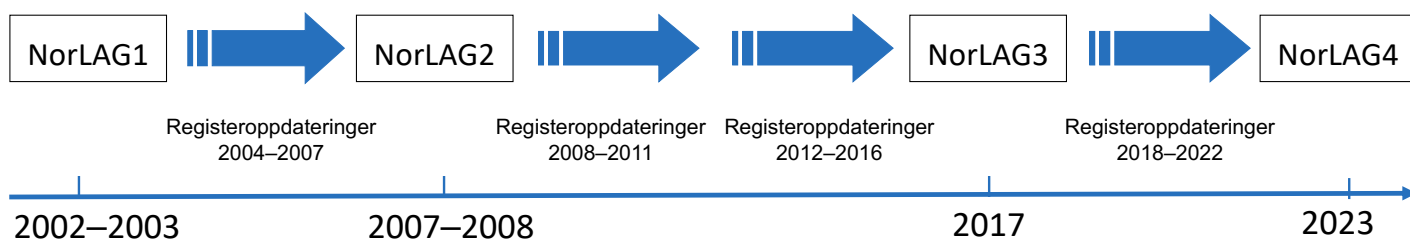
Utviklingen av portalen er del av infrastrukturprosjektet ACCESS Upgrade som finansieres gjennom Forskningsrådets infrastrukturprogram (INFRA). Brukerne av dataene oppfordres til å komme med tilbakemeldinger om erfaringer med portalen.

” Vi vil svært gjerne ha tilbakemeldinger på bruken av portalen. Bare slik kan den bli et enda bedre verktøy for forskning og undervisning.

– Gry Henriksen, spesialrådgiver ved NSD

NorLAG-dataene har eget doi-nummer som brukere bes om å oppgi i publikasjoner som er basert på dataene: 10.18712/norlag3_1. Ved oppdateringer endres det siste tallet.

OVERSIKT OVER DATAINNSAMLINGENE I NORLAG

FERSK FORSKNING OM FRIVILLIGHET BLANT ELDERE

I den nye artikkelen «Refleksiv frivillighet i en norsk kontekst» belyser Hansen og Slagsvold eldres motivasjoner når det gjelder innsats i frivillig arbeid.

Analysene er basert på data fra den tredje runden av NorLAG som inkluderte en egen modul om frivillighet. Omtrent 2/3 av utvalget oppgir å ha bidratt med frivillig arbeid i løpet av det siste året. For rundt en fjerdedel i aldersgruppen 50–66 år og en tredjedel blant 67–74-åringene dreier det seg om å bidra ukentlig eller oftere.

Motivene for å delta er ikke bare å kunne bidra med noe nyttig, men også det å møte andre og få brukt ens kompetanse. I tillegg opplever nesten samtlige at frivillig arbeid er morsomt og interessant. Det vanligste er å bidra med arbeid for velforeninger, grendelag og nærmiljø (23%) eller innenfor idrett/sport (19%). Blant de som ikke er engasjert i frivillig arbeid, svarer en tredjedel av femtiåringene og 16 prosent av de eldste (75–80) at de vurderer å delta.

Selv om majoriteten i utvalget er engasjert i en eller annen form for frivillighet, så sier kun et mindretall seg villig til å forplikte seg til seks måneder eller mer om gangen eller til å tilpasse ferie og fritid. En viktig utfordring for frivillig sektor vil være å balansere eldres preferanser for fleksibelt og meningsfullt engasjement med de oppgaver organisasjonene kan tilby og behovet for forutsigbarhet og kontinuitet.

Refleksiv frivillighet i en norsk kontekst. Om eldres deltakelse, motivasjon og potensiale

Tidsskrift for velferdsforskning:

<https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2020-01-01>

NY STUDIE: OMSORG VED LIVETS SLUTT

Hanna Vangen er stipendiat ved OsloMet og har nylig gitt ut en artikkel der hun ser på betydningen av å gi omsorg til foreldre for inntektsutviklingen til voksne barn.

Analysene hennes er basert på et utvalg bestående av NorLAG2-respondenter som opplevde å miste foreldre i løpet av femårsperioden etter at de hadde blitt intervjuet i 2007. Blant disse var det 36 prosent av døtrene og 21 prosent av sønnene som oppga å gi jevnlig praktisk hjelp eller personlig pleie til foreldre på intervjudispunktet.

I Norge er det ikke vanlig å forlate arbeidslivet for å ta seg av gamle foreldre, men resultatene viser at det å gi omsorg har betydning for yrkeskarrieren ved at omsorgsgivere taper inntekt på å ta seg av foreldre ved livets slutt – både på kort og på lengre sikt.

Ikke bare døtre, men også sønner, som ga omsorg, opplevde en negativ utvikling i yrkesinntekten som varte i mer enn seks år etter at foreldrene gikk bort. For døtrene, men ikke for sønnene, startet nedgangen i perioden før foreldrene døde, altså i perioden da de ga omsorg.

Her kan du lese mer:

The impact of informal caregiving on labour supply before and after a parent's death,

Journal of Population Ageing:

<https://doi.org/10.1007/s12062-020-09279-2>

NY ARTIKKEL OM DE ALLER ELDSTE I ARBEIDSLIVET

Hvem er det som fortsatt står i arbeid etter fylte 67 år? Dette spørsmålet stiller Hellevik og Herlofson i en nylig utgitt artikkel. De tar utgangspunkt i yrkesaktive i alderen 57–65 år i 2007 og undersøker hvem det er som fortsatt er i arbeid ti år senere (når de er 67–75 år).

Forskerne finner blant annet at de som fortsatt er yrkesaktive etter fylte 67 år, var langt mer tilbøyelige til å ha lange arbeidsdager ti år tidligere sammenliknet med jevnaldrende som er ute av yrkeslivet i 2017. Mens 40 prosent av yrkesaktive i alderen 67+ jobbet mer enn 40 timer i uken i 2007, gjaldt det samme for 18 prosent av de som ikke lenger er i jobb (i 2017).

De eldste yrkesaktive var også mer tilbøyelige til å anse jobben som svært sentral i livet ti år tidligere. Videre hadde de også i større grad planlagt for en lang yrkeskarriere eller ikke lagt noen planer i det hele tatt. De som er ute av arbeidslivet, var mer tilbøyelige til å ha planlagt å slutte før 67-årsalderen.

Alt i alt tyder resultatene på at kvinner og menn som fortsetter å jobbe etter at flesteparten av deres jevnaldrende har gått av, først og fremst gjør det på grunn av arbeidsglede og ikke fordi de av økonomiske årsaker ser seg nødt til å jobbe.

67+ and still working. The importance of earlier job situation and retirement plans for extended careers

Nordisk välfärdsforskning/Nordic Welfare Research
<https://doi.org/10.18261/issn.2464-4161-2020-02-03>

NYTT FORSKNINGSPROSJEKT OM SOSIAL EKSKLUDERING BLANT ELDRE

Prosjektet A Multidimensional Approach to Social Exclusion in Later Life (AMASE), som er et samarbeid mellom Universitetet i Bucuresti og NOVA ved OsloMet, har som hovedformål å fremskaffe ny kunnskap om sosial ekskludering i eldre år.

Faktorer som helsebegrensninger, tap av nære familie-medlemmer og venner, redusert fysisk og sosial aktivitet gjør at eldre mennesker har en større risiko for å bli ekskludert enn det yngre har. Sosial ekskludering er ikke bare uønskelig i seg selv, men har også negative følger for både mental og fysisk helse, som igjen fører til betydelige samfunnsmessige kostnader.

I tillegg til å belyse årsaker til og konsekvenser av sosial ekskludering i eldre år, skal AMASE også gi kunnskap om hva som kan bidra til å redusere ekskludering av vanskeligstilte grupper. Analysene vil bygge på både kvalitative og kvantitative data (deriblant data fra NorLAG).

Prosjektet er finansiert gjennom EØS-midler for forskningssamarbeid mellom Romania og Norge. Det hadde oppstart høsten 2020 og vil vare ut 2023.

For mer informasjon, ta kontakt med Marja Aartsen som er ansvarlig for Norges deltakelse i AMASE (maraar@oslomet.no).

<https://amase-project.eu/>

FLERE NYE PROSJEKTER

Shades of Grey: Aldersnormer, klasse og kjønn i pensjonsreformenes tid. Finansiert gjennom Norges forskningsråd (VAM).

Prosjektleder: Institutt for Samfunnsforskning (ISF)
<https://www.samfunnsforskning.no/prosjekter/Shades-of-grey/index.html>

TRILL: Inequalities in ageing well and the significance of transitions in later life. Finansiert gjennom Norges forskningsråd (BEDREHELSE).

Prosjektleder: NOVA, OsloMet
<https://uni.oslomet.no/trill/>

